

DZIENNIK URZĘDOWY NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Warszawa, dnia 17 czerwca 1998 r.

Nr 12

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA

- 23- nr 10/98 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 5 czerwca 1998 r. w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej 219

ZARZĄDZENIE

- 24- nr 8/98 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie sposobów i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki 225

23

UCHWAŁA Nr 10/98

Zarządu Narodowego Banku Polskiego

z dnia 5 czerwca 1998 r.

w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej

Na podstawie art. 40 i art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 140, poz. 938) uchwała się, co następuje:

§ 1. Banki zobowiązane są naliczać oraz odprowadzać i utrzymywać rezerwę obowiązkową na rachunkach w Narodowym Banku Polskim, zwanym dalej NBP.

§ 2. 1. Do środków, od których banki zobowiązane są naliczać rezerwę obowiązkową, zalicza się środki pieniężne, o których mowa w art. 38 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim:

1) płatne na każde żądanie, z wyjątkiem wymienionych w ust. 2, jeżeli nie został zadeklarowany termin ich zwrotu,

2) terminowe, z wyjątkiem wymienionych w ust. 2, jeżeli został zadeklarowany termin ich zwrotu.

2. Rezerwy obowiązkowej, poza wyjątkami określonymi w ustawach, nie tworzy się od środków:

1) pozyskanych przez bank z tytułu warunkowej sprzedaży papierów wartościowych innemu bankowi krajowemu z udzielonym przyrzeczeniem odkupu,

2) terminowych przyjętych na cele rolnictwa oraz kredytowania ochrony środowiska na podstawie umów zawartych do dnia 30 czerwca 1998 r,

3) na rachunkach bieżących Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej i Funduszu Współpracy, a także Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska do kwoty nie przekraczającej

stanu środków na tych rachunkach w dniu 30 czerwca 1998 r., nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 1998 r.

§ 3. 1. Podstawę naliczenia rezerwy obowiązkowej stanowi średnia arytmetyczna stanów środków, o których mowa w § 2 ust. 1, na koniec każdego dnia miesiąca, z zastrzeżeniem § 12 ust. 1.

2. Banki nowo tworzone naliczają rezerwę obowiązkową na podstawie danych, o których mowa w ust. 1, za pełny miesiąc prowadzenia działalności operacyjnej.

3. Rezerwa jest naliczana i odprowadzana w złotych.

§ 4. Rezerwa obowiązkowa podlega odprowadzeniu na rachunek w NBP ostatniego dnia następnego miesiąca po miesiącu, za który nalicza się rezerwę, a jeżeli dzień ten jest dniem wolnym od pracy określonym na podstawie odrębnych przepisów, to odprowadzenie rezerwy następuje pierwszego dnia roboczego po tym dniu.

§ 5. 1. Banki, z wyjątkiem banków, o których mowa w ust. 2 i 3, odprowadzają i utrzymują rezerwę obowiązkową na swoich rachunkach bieżących prowadzonych przez NBP.

2. Banki, których rachunki bieżące prowadzą inne banki niż NBP, odprowadzają i utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunkach rezerwy obowiązkowej prowadzonych przez NBP.

3. Banki spółdzielcze utrzymują rezerwę obowiązkową w banku, w którym są zrzeszone, a banki regionalne zrzeszone w Banku Gospodarki Żywnościowej SA, zwanym dalej BGŻ SA, utrzymują rezerwę na rachunku w tym banku w kwocie odpowiadającej rezerwom zrzeszonych w nim banków spółdzielczych i własnej rezerwie obowiązkowej. Kwoty

rezerwy obowiązkowej banków regionalnych BGŻ SA odprowadza na swój rachunek w NBP. Banki zrzeszające banki spółdzielcze, działające poza strukturą BGŻ SA, utrzymują rezerwę obowiązkową własną i banków spółdzielczych w nich zrzeszonych na swoich rachunkach w NBP.

§ 6. Bank może utrzymywać na rachunku w NBP rezerwę obowiązkową w wysokości niższej niż podlegająca utrzymaniu, jednakże nie mniej niż 90% tej wielkości, jeśli zobowiąże się do utrzymania w swoich kasach zapasu gotówki w złotych w kwocie odpowiadającej różnicy pomiędzy kwotą rezerwy podlegającej utrzymaniu a kwotą rezerwy odprowadzonej i utrzymywanej na rachunku bieżącym bądź rachunku rezerwy obowiązkowej, z uwzględnieniem obowiązków określonych w § 9. Nadwyżki dziennego stanu gotówki w stosunku do zadeklarowanego zapasu nie zalicza się do rezerwy obowiązkowej.

§ 7. 1. Bank może wykorzystywać w ciągu dnia rezerwę utrzymywaną na rachunku bieżącym bądź rachunku rezerwy obowiązkowej oraz w formie zapasu gotówki w kasach banku do bieżących rozliczeń pieniężnych, z zastrzeżeniem § 8 ust. 1.

2. Wykorzystanie środków z rachunku rezerwy obowiązkowej następuje na podstawie dyspozycji banku złożonej w NBP.

§ 8. 1. W razie naruszenia obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej w wymaganej wysokości z zastrzeżeniem § 6, banki uiszczają odsetki od różnicy pomiędzy tą kwotą, a kwotą rezerwy faktycznie utrzymywaną przez bank od dnia odprowadzenia rezerwy za dany miesiąc do dnia poprzedzającego dzień odprowadzenia na nowo naliczonej rezerwy za następny miesiąc, jeżeli rzeczywista kwota rezerwy jest niższa od rezerwy podlegającej utrzymaniu. Faktyczną kwotę rezerwy za okres jej utrzymywania liczy się jako sumę średnich arytmetycznych stanów środków na rachunku bieżącym bądź rachunku rezerwy obowiązkowej oraz stanów zapasu gotówki w złotych w kasach banku w wysokości nie większej niż deklarowana.

2. Odsetki, o których mowa w ust. 1, są naliczane według stawki stanowiącej dwukrotność stopy oprocentowania kredytu lombardowego, obowiązującej w okresie, za który należą się odsetki.

3. Odsetki, o których mowa w ust. 1, są naliczane przez NBP w odniesieniu do banków, których rachunki bieżące bądź rachunki rezerwy obowiązkowej prowadzi NBP, w stosunku do banków regionalnych przez BGŻ SA, a do banków spółdzielczych przez bank zrzeszający prowadzący ich rachunki bieżące bądź rachunki rezerwy obowiązkowej.

4. Bank uiszcza na rzecz NBP odsetki, o których mowa w ust. 2, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o nieutrzymaniu rezerwy obowiązkowej i kwocie naliczonych odsetek.

§ 9. 1. Banki składają – nie później niż w terminie, o którym mowa w § 4 – w bankach prowadzących ich rachunki bieżące bądź rachunki rezerwy obowiązkowej, deklarację w sprawie wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej i wysokości zapasu gotówki w kasach banku zwaną dalej „deklaracją”, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały.

2. W razie zadeklarowania na rachunek bieżący bądź rachunek rezerwy obowiązkowej środków pieniężnych w wysokości niższej niż rezerwa podlegająca utrzymaniu,

zgodnie z § 6, banki przekazują do NBP informację dzienną o stanie gotówki w kasach banku, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do uchwały.

§ 10. Uprawnienia i obowiązki banków określone w § 6, 7 i 9 odnoszą się odpowiednio do banków spółdzielczych oraz banków regionalnych, z tym że deklaracje i informacjeienne o stanie gotówki w kasach banku, o których mowa w § 9, banki spółdzielcze przekazują do banków zrzeszających, banki regionalne zrzeszone w BGŻ SA przekazują je do tego banku, a BGŻ SA oraz banki zrzeszające działające poza strukturą BGŻ SA – do NBP.

§ 11. 1. Z zastrzeżeniem § 12 ust. 2, sprawdzenia zgodności stanu środków wykazanego przez bank w deklaracji ze średnim stanem tych środków określonym na podstawie informacji o stanach dziennych wybranych składników pasywów i informacji uzupełniającej o stanach dziennych wybranych składników pasywów banku oraz informacji miesięcznej dokonują:

- 1) NBP w odniesieniu do banków, które przekazują informacje o stanach dziennych i informacje miesięczne do NBP,
- 2) BGŻ SA w stosunku do banków regionalnych oraz banki zrzeszające w zrzeszonych w nich bankach spółdzielczych.

2. Zgodność stanu gotówki w kasach banku wykazanego przez bank w informacji, o której mowa w § 9 ust. 2, z zapasem gotówki wynikającym z bankowych dokumentów kasowych sprawdzają:

- 1) NBP w odniesieniu do banków posiadających rachunki bieżące bądź rachunki rezerwy obowiązkowej w NBP,
- 2) BGŻ SA w stosunku do banków regionalnych oraz banki zrzeszające w zrzeszonych w nich bankach spółdzielczych.

§ 12. 1. Do dnia 31 stycznia 1999 r. banki przyjmują za podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej średnią arytmetyczną stanów środków, o których mowa w § 2 ust. 1, na koniec pierwszej i drugiej dekady oraz na ostatni dzień miesiąca, za który nalicza się rezerwę.

2. Sprawdzenia zgodności stanu środków wykazanego przez bank w deklaracji ze średnim stanem środków określonym na podstawie informacji dekadowej o wybranych składnikach pasywów oraz informacji uzupełniającej o wybranych składnikach pasywów banku i informacji miesięcznej w zakresie rezerwy odprowadzanej do dnia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje NBP w stosunku do banków, które przekazują informacje do NBP oraz bank zrzeszający w odniesieniu do zrzeszonych w nim banków spółdzielczych.

§ 13. 1. Traci moc zarządzenie nr 7/97 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 16 października 1997 r. w sprawie rezerwy obowiązkowej banków (Dz. Urz. NBP Nr 16, poz. 29), z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przepisy zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się do rezerwy obowiązkowej podlegającej odprowadzeniu przed dniem 31 sierpnia 1998 r.

§ 14. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r. i ma zastosowanie począwszy od rezerwy obowiązkowej podlegającej odprowadzeniu w dniu 31 sierpnia 1998 r.

Przewodniczący Zarządu
Narodowego Banku Polskiego:
Hanna Gronkiewicz-Waltz

Załącznik nr 1 do uchwały nr 10/98
Zarządu Narodowego Banku Polskiego
z dnia 5 czerwca 1998 r.
(poz. 23)

DEKLARACJA

w sprawie wymaganej wysokości rezerwy obowiązkowej
i wielkości zapasu gotówki w kasach Banku

1. Bank.....
informuje, że wymagana rezerwa obowiązkowa obliczona na podstawie stanów środków pieniężnych w złotych i walutach obcych wyrażonych w złotych, o których mowa w art.38 ust.2 ustawy o NBP, wynosi:

Lp.	Wyszczególnienie	Średnia arytmetyczna stanów na koniec dni x) .....199...r.		Wymagana rezerwa obowiązkowa od środków pieniężnych:		
		w złotych	w walutach obcych wyrażonych w złotych	w złotych	w walutach obcych wyrażonych w złotych	razem kol. 5 + 6
tysiące złotych z dwoma miejscami po przecinku						
1	2	3	4	5	6	7
1.	Środki ogółem					
	z tego:					
1.1.	płatne na każde żądanie					
1.2.	terminowe					

2. Informujemy, że średnia arytmetyczna stanu środków na koniec dni .....199...r. wynosi:

-----
x) W okresie, o którym mowa w § 12 ust.1 uchwały, stan na koniec pierwszej i drugiej dekady oraz ostatniego dnia miesiąca. Po tym okresie średnia arytmetyczna obliczana jest ze stanów dziennych.

- 1) z tytułu sprzedaży innemu bankowi krajowemu wyemitowanych przez nasz bank papierów wartościowych oraz warunkowej sprzedaży przez nasz bank innemu bankowi krajowemu papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu .....tys.zł,
  - 2) terminowych na cele rolnictwa oraz kredytowania ochrony środowiska na podstawie umów zawartych do dnia 30 czerwca 1998 r. ....tys.zł,
  - 3) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej i Funduszu Współpracy na rachunkach bieżących.....tys.zł,
  - 4) Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na rachunkach bieżących.....tys.zł,
  - 5) gromadzonych na rachunkach oszczędnościowo - kredytowych w kasach mieszkaniowych oraz w kasach oszczędnościowo - budowlanych według umów docelowego oszczędzania .....tys.zł,
  - 6) środków przyjętych od banku zagranicznego na podstawie umów zawartych do dnia 31 grudnia 1997 r. ....tys.zł,
  - 7) środków pozyskanych z zagranicy od banku zagranicznego na podstawie umów zawartych po dniu 31 grudnia 1997 r. oraz od podmiotów niebankowych na okres 2 lat i dłuższy.....tys.zł.
3. Bank zobowiązuje się do:
- 1) utrzymywania stanu gotówki w kasach w złotych, który zgodnie z § 6 uchwały nr 10/98 Zarządu NBP z dnia 5 czerwca 1998 r. w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej (Dz.Urz.NBP Nr 12 poz. 23) będzie wynosił.....tys.zł (słownie.....) i pomniejsza kwotę wymaganej rezerwy obowiązkowej,
  - 2) przekazywania informacji o stanie gotówki w kasach banku w danym dniu – następnego dnia roboczego.
4. Bank odprowadza w dniu.....199...r. i utrzymuje w NBP na rachunku bieżącym banku xx) rachunku rezerwy obowiązkowej xx) kwotę .....tys.zł, (słownie.....).

Objaśnienia:

1) w pkt 1 w tabeli w Lp. 1 kol.3 i 4 należy wykazać średnią arytmetyczną stanów środków wynikających z informacji o stanach dziennych wybranych składników pasywów i informacji uzupełniającej o stanach dziennych wybranych składników pasywów banku oraz informacji miesięcznej banku.

W okresie, o którym mowa w § 12 ust.1, wykazuje się stan środków wynikający z informacji wskazanych w § 12 ust.2.

2) w pkt 2.6 należy ująć także środki pozyskane z tytułu sprzedaży wyemitowanych papierów wartościowych oraz warunkowej sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu na rzecz innego banku,

3) pkt 3 należy przekreślić w całości, jeżeli bank nie zamierza korzystać z możliwości zadeklarowania utrzymywania na rachunku w NBP rezerwy obowiązkowej w wysokości niższej od rezerwy podlegającej utrzymywaniu, zgodnie z § 6 uchwały.

xx) niepotrzebne skreślić

Sporządził.....
(imię i nazwisko,telefon)

.....
(podpisy osób upoważnionych
do składania oświadczeń w
zakresie praw i obowiązków
majątkowych banku)

....., dnia.....199....r.

Załącznik nr 2 do uchwały nr 10/98
Zarządu Narodowego Banku Polskiego
z dnia 5 czerwca 1998 r.
(poz. 23)

Bank.....

**Informacja dzienna o stanie gotówki
w kasach banku (konto 100 we wzorcowym planie kont)**

Gotówka w kasach banku zaliczona do rezerwy obowiązkowej odprowadzonej w dniu
.....199..... r. faktycznie wynosiła:

Data.....
(dzień, miesiąc, rok)

Stan konta 100 " złote - rezydent" .....tys. zł x)

x) stan konta należy podawać w tysiącach złotych z dwoma miejscami po przecinku

Sporządził:.....
(nazwisko, telefon)

Za Bank:

.....
(podpis osoby upoważnionej do
składania oświadczeń w zakresie praw
i obowiązków majątkowych banku)

24

ZARZĄDZENIE Nr 8/98 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 15 czerwca 1998 r.

w sprawie sposobów i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki

Na podstawie art. 68 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939) zarządza się, co następuje:

Część I Przepisy ogólne

§ 1. Przepisy zarządzenia ustalają sposoby i tryb przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki.

§ 2. Przez użyte w zarządzeniu określenia rozumie się:

1) krajowe znaki pieniężne –	banknoty i monety będące prawnym środkiem płatniczym w Rzeczypospolitej Polskiej,
2) bank lub oddział banku –	Departament Emisyjno-Skarbcowy Narodowego Banku Polskiego, zwanego dalej NBP, oraz oddział okręgowy NBP i Główny Oddział Walutowo-Dewizowy, a także jednostki organizacyjne innych banków, działających na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r., Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939),
3) zasiłek gotówkowy / nadmiar gotówkowy –	znaki pieniężne pobierane / odprowadzane przez banki po dokonaniu kupna / sprzedaży tych znaków,
4) waluta –	zagraniczne znaki pieniężne (banknoty i monety).

§ 3. 1. Liczenie, sortowanie, pakowanie banknotów i monet oraz wykonywanie innych czynności kasowo-skarbcowych powinno odbywać się zawsze w obecności drugiego pracownika.

2. Zasada, o której mowa w ust. 1, nie dotyczy pracy kasjera.

Część II Krajowe znaki pieniężne

Dział I

Sposoby i tryb przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań krajowych znaków pieniężnych

Rozdział 1

Sposób sortowania banknotów i monet

§ 4. 1. Banknoty i monety przyjmowane przez banki w formie wpłat, zamiany/wymiany lub w ramach zasiłków bądź nadmiarów gotówkowych podlegają sortowaniu.

2. Banknoty sortuje się na banknoty zdadne do obiegu, zwane w dalszych postanowieniach zarządzenia „banknotami obiegowymi”, oraz na banknoty nie nadające się do obiegu ze względu na stopień zużycia, zwane dalej „banknotami zniszczonymi”, a także na banknoty wycofane z obiegu.

Do banknotów zniszczonych zalicza się np. banknoty postrzępione, naddarte, przedarte i podklejone, nadmiernie zabrudzone, zaplamione oraz uszkodzone w inny sposób.

3. Monety sortuje się w celu wyeliminowania z obiegu monet nadmiernie zużytych, zwanych dalej „monetami zniszczonymi”, oraz monet wycofanych z obiegu. Do monet zniszczonych zalicza się monety wykazujące uszkodzenie typu mechanicznego, monety o skorodowanej powierzchni oraz wytarte na skutek długotrwałego obiegu.

4. Sortowanie banknotów i monet dokonywane jest według kryteriów ustalanych przez Departament Emisyjno – Skarbcowy NBP.

Rozdział 2

Sposoby i tryb liczenia banknotów

§ 5. 1. Banknoty, jeżeli przepisy niniejszego zarządzenia nie stanowią inaczej, podlegają następującym sposobom liczenia:

- 1) liczeniu, tzw. na pierwszą rękę (§ 6),
- 2) liczeniu sprawdzającemu (§ 8),
- 3) liczeniu kontrolnemu (§ 10).

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, mogą być wykonywane ręcznie lub maszynowo, w zakresie uzależnionym od możliwości technicznych maszyny dokonującej liczenia banknotów.

3. Bank może podjąć decyzję o odstąpieniu od obowiązku liczenia sprawdzającego banknotów w przypadku maszynowego przeliczenia banknotów na pierwszą rękę.

§ 6. 1. Przez liczenie na pierwszą rękę należy rozumieć ustalenie ilości banknotów, ich wartości nominalnej i autentyczności z jednoczesnym ich przesortowaniem na banknoty obiegowe i zniszczone.

2. Przy czynnościach wymienionych w ust. 1 stosuje się następujące zasady:

- 1) przy liczeniu banknotów bada się równocześnie ich autentyczność i dzieli się je na obiegowe i zniszczone; dopuszcza się możliwość sortowania banknotów bezpośrednio po ich przeliczeniu,
- 2) banknoty układa się przednią stroną, tj. stroną, na której zamieszczona jest numeracja i podpisy,
- 3) banknoty pozaginane rozprostowuje się, a banknoty przedarte podkleja jednostronnie, od strony odwrotnej banknotu.
- 4) nakłada się na sformowaną paczkę opaskę z nazwą oddziału banku dokonującego przeliczenia oraz zamieszcza się datę jej sformowania.

§ 7. Dokonywanie na banknotach jakichkolwiek zapisów jest niedozwolone.

§ 8. 1. Przez liczenie sprawdzające banknotów należy rozumieć ponowne przeliczenie i ustalenie zgodności ilości banknotów w paczkach przeliczonych uprzednio na pierwszą rękę.

2. Nominały banknotów podlegających obowiązkowi liczenia sprawdzającego bank ustala w zależności od warunków organizacyjnych i potrzeb kontroli – przy równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu gotówkowego.

§ 9. Na dowód wykonania czynności, o których mowa w § 6 i 8, pracownicy liczący banknoty podpisują się – w sposób trwały – czarnym lub niebieskim długopisem lub atramentem na opasce przeliczonej paczki banknotów:

- na stronie przedniej opaski w przypadku liczenia na pierwszą rękę,
- na stronie odwrotnej opaski, w jej lewym górnym rogu, w przypadku liczenia sprawdzającego.

§10.1. Paczki banknotów podlegają liczeniu kontrolnemu, które polega na:

- 1) przeliczeniu pod względem ilości co najmniej:
  - a) 50% paczek banknotów o nominałach 50 złotych i wyższych,
  - b) 20% paczek banknotów o nominałach 20 i 10 złotych,
- 2) sprawdzeniu, czy paczki banknotów zostały prawidłowo sformowane, a opaski właściwie ostemplowane i podpisane,
- 3) sprawdzeniu, czy paczki banknotów zniszczonych zostały przedziurowane i podpisane na odwrocie opasek,
- 4) sprawdzeniu, czy paczki banknotów sformowano w wiązki zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 3.

2. Na dowód dokonania liczenia kontrolnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, kontrolujący podpisuje się – w sposób trwały – czerwonym długopisem lub atramentem w poprzek przedniej strony opaski przeliczonej przez niego paczki banknotów.

3. Przeliczone podczas liczenia kontrolnego paczki banknotów układa się – jako pierwsze paczki – z przedniej strony wiązki (na froncie formowanej wiązki). Po dokonaniu liczenia kontrolnego każda wiązka powinna być niezwłocznie związana lub zapakowana w folię w obecności kontrolującego.

4. Na dowód przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3 i 4, kontrolujący podpisuje się – w sposób trwały – czerwonym długopisem lub atramentem na odwrotnej stronie opaski ostatniej paczki banknotów w wiązce, po jej związaniu, pod podpisem pracownika wiążącego wiązki. W przypadku formowania wiązki w sposób określony w § 15 ust. 1 pkt 3 podpis formującego wiązki zastępowany jest odbitką pieczętki wyciskowej.

Rozdział 3

Formowanie paczek i wiązek banknotów

§11. Z banknotów obiegowych lub zniszczonych formuje się odrębne paczki banknotów po 100 sztuk jednego nominału, układając banknoty stroną przednią, obrazem do góry. Na lewych brzegach paczek banknotów nakłada się opaski w ten sposób, aby drukowany na nich tekst zwrócony był dołem ku prawej stronie liczącego.

§12.1. Opaski, o których mowa w § 11, z nadrukiem „Narodowy Bank Polski” stosuje producent do banknotów fabrycznie nowych oraz oddziały okręgowe NBP do banknotów obiegowych i zniszczonych.

2. Pozostałe banki stosują opaski z nazwą danego banku, jednakże z zachowaniem jednolitych, zasadniczych elementów opasek NBP, tj. według następujących kryteriów:

- 1) opaska dla banknotów obiegowych:
  - papier – biały
  - szerokość opaski – 30 mm, długość – 190 mm
  - wszystkie nadruki w następujących kolorach:
    - pomarańczowy – dla banknotów o nominale 200 złotych,
    - zielony – dla banknotów o nominale 100 złotych,
    - granatowy – dla banknotów o nominale 50 złotych,

- fioletowy – dla banknotów o nominale 20 złotych,
- brązowy – dla banknotów o nominale 10 złotych,

- wzdłuż górnej i dolnej części opaski – pasek szerokości 5 mm wskazujący kolorem na nominał banknotów,
- w centralnej części opaski nadruk (w ramce) zawierający:
  - nazwę banku,
  - z lewej strony: datę i podpis liczącego,
  - z prawej strony: określenie wartości paczki, ilości banknotów i ich nominału,
- po obu stronach ramki – cyfry wskazujące nominał banknotów,
- po prawej i lewej stronie opaski nadruk „Przeliczyć przy odbiorze”,

- 2) opaska dla banknotów zniszczonych:
  - wszystkie ustalenia jak w pkt 1, z tym że w wierszu „nazwa banku” występuje z prawej strony opaski, w kwadratowej ramce litera „Z”; przy drukowanych opaskach litera „Z” w kolorze nadruków na opasce, przy wpisywaniu ręcznym (stemplowaniu) tej litery – w kolorze czarnym.

3. Wzór opaski dla banknotów obiegowych i zniszczonych określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 13. Przeliczone paczki banknotów formuje się w wiązki po 10 paczek tego samego nominału banknotów, przy czym wiązki formuje się wyłącznie z paczek banknotów obiegowych lub wyłącznie z paczek banknotów zniszczonych.

§ 14.1. Przy formowaniu wiązek banknotów obiegowych paczki banknotów układa się w sposób następujący:

2. Wiazki z banknotami zniszczonymi formuje się w ten sposób, że pięć pierwszych paczek banknotów w wiązce układa się opaskami w lewą stronę, a pięć następnych – w prawą.

§ 15.1. Paczki banknotów obiegowych formuje się w wiązki następującymi sposobami:

- 1) ręcznie, wiążąc sznurkiem na krzyż,
- 2) maszynowo (wiązarki), opaskowując taśmą polipropylenową raz wzdłuż i dwa razy w poprzek banknotów,
- 3) maszynowo (pakowarki próżniowe), w torebki z przezroczystej folii. Dobór urządzeń (pakowarek) oraz torebek foliowych powinien gwarantować trwałość opakowania oraz zapewniać możliwość zamieszczenia oznaczenia identyfikującego oddział banku.

2. Pracownik formujący wiązki banknotów w sposób określony:

- 1) w ust. 1 pkt 1 lub 2 podpisuje się na odwrotnej stronie opaski ostatniej paczki banknotów w wiązce,

2) w ust. 1 pkt 3 zamieszcza – na krawędziach zgrzewanej wiązki – odbitkę pieczętki wyciskowej posiadającej cechy umożliwiające identyfikację oddziału banku oraz osoby pakującej wiązkę.

§ 16. Paczki banknotów zniszczonych formuje się w wiązki w sposób określony w § 14 ust. 2 i § 15 ust. 1 pkt 1 lub 2 oraz ust. 2 pkt 1.

Rozdział 4

Dziurowanie banknotów zniszczonych

§ 17.1. Paczki banknotów zniszczonych podlegają przedziurowaniu – za pomocą dziurkarki – w oddziale banku formującego paczki banknotów. Paczki banknotów dziuruje się w trzech miejscach. Otwory o średnicy minimalnej 8 mm powinny być rozmieszczone na podłużnej osi symetrii banknotu w taki sposób, aby otwór środkowy znajdował się w środku banknotu, a dwa otwory skrajne w odległości po 40 mm od otworu środkowego.

2. Pracownicy dziurujący paczki banknotów zniszczonych podpisują się na odwrotnej stronie opaski paczki banknotów, w lewej jej części.

3. Wycinki z przedziurowanych banknotów przechowuje się z zachowaniem względów bezpieczeństwa.

4. Niszczenia wycinków z przedziurowanych banknotów oddziały banków dokonują we własnym zakresie.

Rozdział 5

Sposób liczenia i pakowania monet

§ 18.1. Monety, jeżeli przepisy niniejszego zarządzenia nie stanowią inaczej, podlegają szczegółowemu liczeniu (§ 19 ust. 1) oraz w przypadkach uznanych przez dyrektora oddziału za uzasadnione (np. z uwagi na potrzebę kontroli) – liczeniu sprawdzającemu (§ 19 ust. 2).

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, mogą być wykonywane ręcznie lub maszynowo.

§ 19.1. Przez szczegółowe liczenie monet należy rozumieć ustalenie ilości monet, ich wartości nominalnej i autentyczności z jednoczesnym ich przesortowaniem na monety obiegowe i zniszczone.

2. Przez liczenie sprawdzające monet należy rozumieć ponowne ich przeliczenie i ustalenie zgodności ilości monet w opakowaniu.

§ 20. Monety tego samego nominału pakuje się:

- 1) do woreczków jednostkowych:
  - a) luzem lub
  - b) w postaci rulonów,
- 2) w formie pakietów sformowanych z rulonów monet jednego nominału; przez pakiet rozumie się odpowiednią ilość rulonów opaskowanych dwukrotnie taśmą polipropylenową lub pakowanych w folię termokurczliwą (torebki) lub próżniowo.

§ 21. Woreczki jednostkowe lub (i) pakiety pakuje się do worków zbiorczych.

§ 22.1. Ilość i wartość monet poszczególnych nominałów w rulonach, woreczkach jednostkowych, pakietach oraz w workach zbiorczych określone są w załączniku nr 2 do zarządzenia.

2. Monety zniszczone jednego nominału podlegają pakowaniu w woreczki jednostkowe po 50 sztuk luzem.

§ 23. Wzory papieru rulonowego, z nadrukiem w kolorze zielonym na papierze białym dla wszystkich nominałów monet, określone są w załączniku nr 3 do zarządzenia, przy czym

napis „Narodowy Bank Polski” powinien być zastąpiony nazwą banku formującego opakowanie.

§ 24. Na opakowaniach rulonów z monetami zamieszcza się nazwę oddziału banku (numer ewidencyjny), datę sformowania rulonu i podpis (numer ewidencyjny) pracownika formującego rulon lub – w przypadku formowania rulonów za pomocą maszyny – numer kontrolny (identyfikator) pracownika obsługującego maszynę.

§ 25. Do oznaczania woreczków jednostkowych i worków zbiorczych używa się jednolitych przywieszek z nadrukiem w kolorze zielonym. Wzory przywieszek określone są w załączniku nr 4 do zarządzenia, przy czym napis „Narodowy Bank Polski” powinien być zastąpiony nazwą banku formującego opakowanie.

§ 26.1. Do pakowania monet stosuje się woreczki o wymiarach:

- 1) woreczki jednostkowe o wymiarach 14 x 20 cm do monet: 1 grosz, 2 grosze, 5 groszy, 10 groszy i 20 groszy,
- 2) woreczki jednostkowe o wymiarach 18 x 32,5 cm do monet: 50 groszy, 1 złoty, 2 złote i 5 złotych,
- 3) worki zbiorcze o wymiarach 35 x 50 cm do monet wszystkich nominałów.

2. Dopuszcza się możliwość stosowania woreczków jednostkowych wykonanych z przezroczystej folii, z zastrzeżeniem, iż opakowanie to spełniać będzie warunki określone w § 15 ust. 1 pkt 3.

§ 27.1. Woreczki jednostkowe z monetami podlegają przeszyciu, a worki zbiorcze – plombowaniu, zgodnie z ustaleniami § 41 ust. 3.

2. Obowiązek przeszycia woreczka jednostkowego może być zastąpiony zawiązaniem woreczka, jeżeli woreczek z monetami:

- zawiera rulony monet,
- przeznaczony jest na wewnętrzne potrzeby oddziału banku.

3. Postanowienia ust. 1 i 2 nie dotyczą woreczków jednostkowych wykonanych z folii, które – w celu zamknięcia – podlegają zgrzewaniu.

§ 28. Sposób pakowania monet kolekcjonerskich określany jest przez Departament Emisyjno-Skarbcowy NBP.

Rozdział 6

Znaki pieniężne w oryginalnych opakowaniach

§ 29. Opakowania znaków pieniężnych, sformowane przez producenta znaków, zwane są dalej „oryginalnymi opakowaniami”.

§ 30. Przez oryginalne opakowania banknotów rozumie się:

- 1) pudła kartonowe zawierające po 50.000 sztuk banknotów (50 wiązek po 1000 sztuk), obwiązane taśmą i opieczetowane znakiem producenta; pudła oznaczone są literami A, B, C, D, E, przy czym litery te oznaczają nominały: A – 10 złotych, B – 20 złotych, C – 50 złotych, D – 100 złotych, E – 200 złotych,
- 2) wiązki po 1000 sztuk banknotów (10 paczek po 100 sztuk), opasane papierową banderolą i owinięte przezroczystą folią; kolory banderol są analogiczne jak przy opaskach paczek banknotów.

§ 31. Banknoty pakowane są przez producenta w paczki po 100 sztuk banknotów, opasane papierową opaską w kolorach określonych w § 12 ust. 2 pkt 1.

§ 32.1. Przez oryginalne opakowania monet rozumie się:

- worki zbiorcze, zawierające torebki foliowe, tzw. saszetki oraz
- saszetki.

2. Worki zbiorcze zawierające monety o nominale 5 i 2 złote przesywane są dwukrotnie, zaś worki z monetami o niższych nominałach – jednokrotnie. Do worków zbiorczych przysyłyte są przywieszki oznaczone w sposób następujący:

- 1 grosz – oznaczone 1 czerwonym paskiem,
- 2 grosze – oznaczone 2 czerwonymi paskami,
- 5 groszy – oznaczone 5 czerwonymi paskami,
- 10 groszy – oznaczone 1 niebieskim paskiem,
- 20 groszy – oznaczone 2 niebieskimi paskami,
- 50 groszy – oznaczone 5 niebieskimi paskami,
- 1 złoty – oznaczone 1 brązowym paskiem,
- 2 złote – oznaczone 2 brązowymi paskami,
- 5 złotych – oznaczone 5 brązowymi paskami.

3. Ilość i wartość monet poszczególnych nominałów w saszetkach i workach zbiorczych określone są w załączniku nr 5 do zarządzenia.

§ 33. Banknoty i monety w oryginalnych opakowaniach nie podlegają obowiązkowi niezwłocznego otwarcia celem summarycznego przejścia gotówki, pod warunkiem że przy jej odbiorze nie stwierdza się uszkodzenia opakowania, naruszenia wiązań, przesyć itp.

§ 34. W przypadku stwierdzenia uszkodzenia oryginalnych opakowań, opakowania te podlegają niezwłocznemu otwarciu w celu sprawdzenia ich zawartości z zastrzeżeniem § 37.

§ 35. Przy sprawdzaniu zawartości uszkodzonych opakowań z banknotami (pudło kartonowe, wiązka) przyjmuje się następujące zasady postępowania:

- 1) w przypadku uszkodzenia pudła kartonowego – sprawdzeniu podlega ilość wiązek oraz stan ich opakowań,
- 2) w przypadku uszkodzenia opakowania wiązki – wszystkie paczki banknotów danej wiązki podlegają przeliczeniu zgodnie z zasadami określonymi w § 5.

§ 36. Przy sprawdzaniu zawartości uszkodzonych opakowań z monetami (worki zbiorcze, saszetki) przyjmuje się następujące zasady postępowania:

- 1) w przypadku uszkodzenia worka zbiorczego – sprawdzeniu podlega ilość saszetek oraz ich stan,
- 2) w przypadku uszkodzenia saszetki – wszystkie monety pochodzące z tej saszetki przelicza się zgodnie z zasadami określonymi w § 18.

§ 37. W wyjątkowych sytuacjach banknoty i monety pochodzące z uszkodzonych oryginalnych opakowań mogą być sprawdzone, według zasad określonych w § 35 i 36, w ciągu 6 dni roboczych od daty otrzymania gotówki, jeżeli uszkodzenie opakowania nie nasuwa podejrzeń, że dokonane zostało w celach przestępczych.

§ 38.1. Banknoty i monety w oryginalnych opakowaniach (wiązki i saszetki) można wypłacać w kasie bez przeliczenia tylko pełnymi opakowaniami.

2. Z chwilą otwarcia wiązki banknotów w oryginalnym opakowaniu przeliczeniu pod względem ilości podlega każda paczka z danej wiązki.

Na dowód dokonania tej czynności liczący podpisuje się na opasce paczki banknotów i zamieszcza nazwę oddziału banku oraz datę przeliczenia paczki.

3. Z chwilą otwarcia saszetki z monetami przeliczeniu podlega cała jej zawartość.

4. Wszystkie elementy oryginalnego opakowania podlegają zniszczeniu dopiero po stwierdzeniu zgodności ich wartości z danymi zamieszczonymi na opakowaniach.

Dział II

Czynności banków przy pobieraniu i odprowadzaniu krajowych znaków pieniężnych

Rozdział 1

Zasady ogólne

§ 39. Pobieranie przez banki znaków pieniężnych i odprowadzanie tych znaków dokonywane jest w workach przesyłkowych banknotów oraz workach zbiorczych monet. Wyjątki od tej zasady mogą być stosowane jedynie na podstawie wzajemnych uzgodnień oddziałów banków.

§ 40. Nie przesyła się banknotów i monet w uszkodzonych opakowaniach.

§ 41.1. Wiązki banknotów umieszczane są w workach o wymiarach 50 cm x 80 cm, tzw. przesyłkowych. Do każdego worka pakuje się 20 sztuk wiązek banknotów obiegowych lub zniszczonych jednego nominału, formując w ten sposób opakowania, zwane dalej workami „pełnymi”. Dopuszcza się formowanie worków „niepełnych”, tzn. zawierających wiązki wyłącznie banknotów obiegowych lub wyłącznie zniszczonych jednego nominału w ilościach mniejszych niż ilości wyżej podane lub wiązki banknotów różnych nominałów.

2. Do wnętrza każdego worka przesyłkowego wkłada się zestawienie zawartości worka, podpisane przez pracowników uczestniczących przy pakowaniu worka i zaopatrzone w datę i nazwę oddziału banku.

3. Worek przesyłkowy należy formować w ten sposób, aby możliwe było utworzenie fałd pozwalających na zawiązanie worka. Po trzykrotnym obciążeniu sznurkiem, przesyłki i zaciśnięciu węzłów zakłada się przywieszkę. Po ponownym zawiązaniu sznurka worek podlega plombowaniu plombą, na której po jednej stronie umieszczone są inicjały banku, a po drugiej – jego pełny numer ewidencyjny. Worków z kapslami nie przesyła się, lecz wiąże dwa razy: raz przez fałdy worka (po trzykrotnym obciążeniu sznurkiem), a drugi raz przez wszystkie kapsle (po jednokrotnym obciążeniu sznurkiem); worki te, opatrzone przywieszką, plombuje się dwukrotnie. Plomby mogą być ołowiane, aluminiowe lub samozaciskające wykonane z tworzywa sztucznego lub metalu. Plomba samozaciskająca powinna zawierać: nazwę i numer ewidencyjny oddziału banku oraz kolejny numer plomby.

4. Wzory przywieszek do worków przesyłkowych określone są w załączniku nr 6 do zarządzenia, przy czym napis NBP powinien być zastąpiony nazwą banku formującego opakowania. Zróżnicowanie kolorystyczne nie ma zastosowania w przypadku przywieszek do niepełnych worków przesyłkowych. Dopuszcza się używanie do niepełnych worków przesyłkowych przywieszek bez nadruku pod warunkiem zamieszczenia na nich danych zgodnie z wymogami odnoszącymi się do przywieszek drukowanych oraz dodatkowo – na przywieszkach do worków z banknotami zniszczonymi – litery „Z”.

§ 42. Worki zbiorcze z monetami formowane są w sposób określony w § 41 ust. 2 i 3.

Rozdział 2

Pobieranie i odprowadzanie znaków pieniężnych

§ 43. Bank pobierający znaki pieniężne z oddziału okręgowego NBP zobowiązany jest:

- 1) sprawdzić przy odbiorze, czy nie zostały naruszone opakowania pobieranych znaków pieniężnych,
- 2) zamieścić na odwrocie przywieszek do worków przesyłkowych z banknotami oraz worków zbiorczych z monetami nazwę banku i datę otrzymania tych znaków.

§ 44.1. Pobrane znaki pieniężne – przed wydaniem – bank, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 i 3, zobowiązany jest:

- 1) nie później niż w ciągu 6 dni roboczych od daty otrzymania – sprawdzić sumarycznie; sprawdzenie sumaryczne polega na ustaleniu ilości wiązek i paczek w wiązce oraz ilości woreczków jednostkowych (pakietów) w workach zbiorczych z monetami,
- 2) w okresie 6 miesięcy od daty otrzymania – przeliczyć w sposób określony dla: banknotów – w § 5, dla monet – w § 18.

2. Banknoty i monety, przeznaczone do dalszej wysyłki, na zaopatrzenie innych oddziałów tego samego banku, nie podlegają obowiązkowi sumarycznego sprawdzenia i przeliczenia w sposób określony – odpowiednio – w: § 5 i § 18, pod warunkiem zachowania nienaruszalności opakowań tych znaków i z zastrzeżeniem, iż ich wysyłka nastąpi przed upływem 6 miesięcy od daty ich otrzymania.

3. Banknoty i monety w oryginalnych opakowaniach podlegają obowiązkowi sumarycznego sprawdzenia i przeliczenia:

- banknoty – w sposób określony w § 5 – w okresie 3 lat,
- monety – w sposób określony w § 18 – w okresie 15 lat,

od daty zamieszczonej przez Departament Emisyjno-Skarbcowy NBP na opakowaniu znaków.

§ 45. Zasady postępowania określone w § 43 i 44 stosowane są również przez banki nie korzystające z usług oddziału okręgowego NBP.

§ 46. Znaki pieniężne otrzymane jako zasilek gotówkowy mogą być przeznaczone na zaopatrzenie oddziału innego banku na zasadach określonych w umowach zawartych między oddziałami zainteresowanych banków.

§ 47.1. Znaki pieniężne, otrzymane przez oddział okręgowy NBP z oddziału innego banku jako nadmiar gotówkowy, powinny być przyjęte w trybie określonym w § 43 i 44, przy czym czynności określone w § 44 ust. 1 pkt 1 i 2 powinny być wykonywane w tym samym terminie, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od daty otrzymania tych znaków.

2. Zniszczone banknoty i monety otrzymane przez oddział okręgowy NBP z oddziału innego banku jako nadmiar gotówkowy odprowadzane są do Departamentu Emisyjno-Skarbcowego NBP, przy czym:

- 1) zniszczone banknoty otrzymywane przez Departament Emisyjno-Skarbcowy NBP wyłącznie w pełnych opakowaniach przeliczane są w sposób określony w § 5; nie ma zastosowania w tym przypadku termin, o którym mowa w § 44 ust. 1 pkt 2.
- 2) zniszczone monety przeliczane są przez oddział okręgowy NBP w sposób określony w § 18 oraz pakowane do worków zbiorczych luzem w ilościach jak dla monet obiegowych z uwzględnieniem wymogu, że do worka zbiorczego pakowane są monety tego samego nominału i wykonane z tego samego stopu; nie ma zastosowania w tym przypadku termin, o którym mowa w § 44 ust. 1 pkt 2.

3. Jeżeli w workach przesyłkowych z banknotami zniszczonymi przygotowanych przez oddział okręgowy NBP do wysyłki znajdują się wiązki banknotów nie formowane przez

oddział okręgowy NBP, to na przywieszkach tych worków zamieszcza się dodatkowo adnotację „Zbiorczy”.

4. Na podstawie decyzji dyrektora oddziału okręgowego NBP, uzasadnionej szczególnymi względami organizacyjnymi, mogą być wyjątkowo wprowadzone odstępstwa od ustaleń ust. 1 dotyczące monet o nominałach 1 złoty oraz groszy: 50, 20, 10, 5, 2 i 1.

§ 48. Banknoty i monety w opakowaniach sformowanych w oddziale innego banku a przeznaczone na zasilenie kas własnych oddziału – z zastrzeżeniem § 38 – podlegają – przed wydaniem kasom – przeliczeniu w sposób odpowiednio określony w § 5 i § 18.

Rozdział 3

Różnice kasowe

§ 49.1. Różnice kasowe (jakościowe i ilościowe) stwierdzone przez banki w znakach pieniężnych nie liczonych przy ich odbiorze podlegają rozliczeniu między bankami, jeżeli różnicę stwierdzono protokolarnie i w terminie obowiązującym dla przeliczenia gotówki.

2. Różnice kasowe polegające na niezgodności między faktyczną ilością znaków pieniężnych znajdujących się w opakowaniu a ilością znaków zadeklarowaną na tym opakowaniu – określane są mianem różnicy ilościowej.

3. Różnice kasowe wynikające ze stwierdzenia w opakowaniu znaków pieniężnych znaku fałszywego lub budzącego wątpliwości co do autentyczności, znaku uszkodzonego, nie podlegającego wymianie oraz znaku o nominale niezgodnym z nominałem znaków, z których sformowano opakowanie – określane są mianem różnic jakościowych.

4. Różnice kasowe mogą występować jako brak lub nadwyżka.

§ 50.1. W przypadku stwierdzenia w opakowaniu znaków pieniężnych braku (ilościowego lub jakościowego), oddziałem banku zobowiązanym do jego wyrównania na rzecz oddziału stwierdzającego różnicę, jeżeli umowa (§ 59) nie stanowi inaczej, jest oddział banku, który sformował dane opakowanie.

2. W przypadku stwierdzenia w opakowaniu znaków pieniężnych nadwyżki (ilościowej lub jakościowej), oddział stwierdzający tę nadwyżkę wyrównuje ją, jeżeli umowa (§ 59) nie stanowi inaczej, na rzecz oddziału, który sformował dane opakowanie.

§ 51.1. Protokół stwierdzenia różnicy kasowej (jakościowej i ilościowej) sporządzony w formie pisemnej powinien zawierać: imiona, nazwiska i podpisy osób biorących udział w przeliczeniu gotówki i stwierdzających różnicę, datę otrzymania gotówki, datę przeliczenia gotówki i stwierdzenia różnicy, rodzaj różnicy (brak, nadwyżka), nominał znaku pieniężnego, kwotę różnicy, podpis osoby odpowiedzialnej za pracę zespołu licarskiego. Do protokołu powinny być dołączone elementy opakowania gotówki, w których stwierdzona została różnica kasowa, umożliwiające identyfikację: oddziału banku odpowiedzialnego za jej powstanie i pracownika tego oddziału odpowiedzialnego za tę różnicę.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przesyła się niezwłocznie po stwierdzeniu przedmiotowej różnicy kasowej do oddziału banku właściwego dla jej rozliczenia.

§ 52. W przypadku stwierdzenia znaku pieniężnego fałszywego lub budzącego wątpliwości co do autentyczności wraz z protokołem przesyła się dany znak pieniężny. Oddział banku, odpowiadający za powstanie przedmiotowej różnicy kasowej, obowiązany jest sporządzić protokół w sposób określony w odrębnych przepisach.

§ 53. W przypadku stwierdzenia przez bank w oryginalnych opakowaniach znaków pieniężnych jakiegokolwiek niezgodności lub wady w wykonaniu znaku pieniężnego sporządza się protokół w trzech egzemplarzach, podpisany przez trzech pracowników z podaniem ich nazwisk i stanowisk służbowych. Dwa egzemplarze protokołu należy niezwłocznie przelać do Departamentu Emisyjno- Skarbcowego NBP, dołączając do nich przywieszki worków zbiorczych, zestawienia zawartości opakowania, banderole, opaski paczek banknotów i saszetki do pakowania monet, a w przypadku stwierdzenia wady wykonania – zakwestionowane znaki pieniężne. Rozliczenia z tytułu niezgodności lub wady w wykonaniu znaków pieniężnych przeprowadzane są przez banki z Departamentem Emisyjno – Skarbcowym NBP.

Część III Zagraniczne znaki pieniężne

Dział I

Sposoby i tryb przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań zagranicznych znaków pieniężnych

§ 54.1. Waluty w postaci banknotów podlegają – przy formowaniu paczki – liczeniu, liczeniu sprawdzającemu i liczeniu kontrolnemu.

2. Liczenie kontrolne polega na przeliczeniu:

- 1) co najmniej 20% paczek banknotów o nominałach stanowiących równowartość 100 USD i powyżej,
- 2) ustalonej przez dyrektora oddziału banku ilości paczek banknotów o nominałach stanowiących równowartość poniżej 100 USD.

§ 55.1. Banknoty pakowane są w paczki po 100 sztuk banknotów jednego nominału i rozmiaru. Banknoty układa się stroną przednią obrazem do góry. Paczki banknotów ujmowane są w opaski według wzoru:

Nazwa banku		
Oddział	Data	
Sztuk	Nominał	Kwota
Waluta	Liczył	Sprawdził

2. Dopuszcza się używanie przez banki opasek bez nadruku, z tym że warunkiem stosowania takich opasek jest zachowanie szerokości opasek do 50 mm oraz zamieszczenie na opaskach odbitki stempla według wzoru podanego w ust. 1.

3. Paczki banknotów formuje się w wiązki po 10 paczek lub półwiązki po 5 paczek banknotów tego samego nominału i rozmiaru.

4. Wiązki lub półwiązki mogą być formowane:

- 1) ręcznie, wiążąc je sznurkiem jeden raz wzdłuż i dwa razy w poprzek banknotów, a końce sznurka opatrując plombą z wyciśniętym numerem ewidencyjnym oddziału banku; w tym przypadku stosuje się zasadę określoną w § 15 ust. 2 pkt 1,
- 2) maszynowo, zgodnie z zasadami określonymi w § 15 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 2.

5. Na grzbietach opasek poszczególnych paczek banknotów, z których formowane są wiązki lub półwiązki, umieszcza się odbitkę stempla z nazwą oddziału banku.

6. Monety pakuje się w woreczki, które podlegają plombowaniu. Woreczek należy zaopatrzyć w przywieszkę z nadrukiem nazwy banku oraz numerem ewidencyjnym oddziału banku. Na przywieszce należy podać: rodzaj waluty, nominał, wartość oraz podpis osoby formującej woreczek.

Dział II

Czynności banków przy pobieraniu i odprowadzaniu zagranicznych znaków pieniężnych

§ 56.1. Pobierane przez bank waluty przeliczane są szczegółowo w następujących terminach: paczki banknotów – przy ich odbiorze, wiązki i półwiązki oraz woreczki z monetami – w ciągu 6 dni roboczych od daty otrzymania walut. Paczki banknotów pobierane w zaplombowanych workach podlegają szczegółowemu przeliczeniu w terminie obowiązującym dla wiązek i półwiązek banknotów.

2. Przy przeliczaniu walut obowiązuje dokładne sprawdzenie, czy nie ma wśród nich falsyfikatów, pieniędzy wycofanych z obiegu lub nadmiernie zniszczonych.

3. Na dowód wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, pracownik dokonujący tych czynności podpisuje się na opasce paczki banknotów / przywieszce / zamieszczając na niej również nazwę oddziału banku i datę.

4. Różnice stwierdzone przez banki w walutach nie liczonych przy ich odbiorze podlegają rozliczeniu między bankami według zasad określonych w § 49 – 52.

§ 57.1. Waluty przekazywane przez banki w plombowanych wiązках i półwiązkach banknotów, wiązках i półwiązkach sformowanych maszynowo oraz w plombowanych woreczkach z monetami, sformowane według wymogów § 55, mogą być wykorzystywane na zaopatrywanie w kraju lub mogą być przekazywane do sprzedaży bankom zagranicznym bez szczegółowego przeliczania pod względem ilości i jakości znaków. Nie ma wówczas zastosowania termin, o którym mowa w § 56 ust. 1, jeżeli przekazanie walut nastąpi przed upływem 6 miesięcy od daty otrzymania walut.

2. Różnice w walutach, o których mowa w ust. 1, stwierdzone zarówno przez banki krajowe jak i zagraniczne podlegają rozliczeniu między bankami stosownie do umów zawartych przez centrale banków – w Narodowym Banku Polskim z Departamentem Emisyjno-Skarbcowym.

3. Waluty przekazywane przez banki i nie odpowiadające warunkom ust. 1 przeliczane są w sposób i w terminach określonych w § 56.

4. Różnice w walutach, o których mowa w ust. 3, podlegają między bankami rozliczeniu stosownie do zasad określonych w § 49 – 52.

5. W przypadku stwierdzenia różnic przez banki zagraniczne, różnice podlegają rozliczeniu między bankami, po przekazaniu przez bank zagraniczny opaski od paczki banknotów lub przywieszki od worka z monetami, w których stwierdzono różnice.

Część IV

Wykonywanie czynności związanych z zaopatrywaniem banków w znaki pieniężne

§ 58.1. Banki pobierają i odprowadzają krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (zaopatrują się):

- 1) w Narodowym Banku Polskim,
- 2) w innych bankach krajowych.

2. Banki mogą zaopatrywać się w zagraniczne znaki pieniężne także w bankach zagranicznych.

§ 59.1. Banki ustalają w umowach szczegółowe warunki zaopatrywania się w znaki pieniężne.

2. W imieniu Narodowego Banku Polskiego oddziały okręgowe NBP zawierają umowy, o których mowa w ust. 1, z wyznaczonymi przez banki oddziałami tych banków.

§ 60.1. Banki organizują transporty znaków pieniężnych we własnym zakresie.

2. Zasady transportu i ochrony wartości pieniężnych regulują odrębne przepisy.

Część V Przepisy końcowe

§ 61.1. Znaki pieniężne wycofywane z obiegu są przeliczane, pakowane, a ich opakowania oznaczane oraz odprowadzane do Narodowego Banku Polskiego zgodnie z postanowieniami niniejszego zarządzenia dotyczącymi obiegowych znaków pieniężnych.

2. W uzasadnionych przypadkach Departament Emisyjno-Skarbcowy NBP może zwolnić banki z trybu postępowania ze znakami wycofywanymi z obiegu określonego w ust. 1.

§ 62. Dyrektorzy oddziałów banków mogą ustalić w umowach, o których mowa w § 59, szczegółowo wzajemne zasady współpracy w sprawach określonych w zarządzeniu, przy równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu gotówkowego.

§ 63. Banki zaopatrują się w opakowania i oznaczenia opakowań do krajowych i zagranicznych banknotów i monet we własnym zakresie.

§ 64. Tracą moc:

- 1) zarządzenie nr 12/94 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 10 listopada 1994 r. w sprawie zasad przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych (Dz. Urz. NBP Nr 21, poz. 33),
- 2) zarządzenie nr 15/94 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 grudnia 1994 r. w sprawie zasilania banków w znaki pieniężne (Dz. Urz. NBP Nr 26, poz. 43).

§ 65. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.

Prezes Narodowego Banku Polskiego:

Hanna Gronkiewicz-Waltz

**Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 8/98
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 15 czerwca 1998 r.
(poz. 24)**

Wzór opaski na paczkę banknotów obiegowych

Przeliczyć przy odbiorze	10	NBP Oddział:		10	Przeliczyć przy odbiorze
		Liczył: Data:	1.000 zł (100 szt x 10 zł)		

Wzór opaski na paczkę banknotów zniszczonych

10		NBP Oddział:	Z	10	
		Liczył: Data:	1.000 zł (100 szt x 10 zł)		

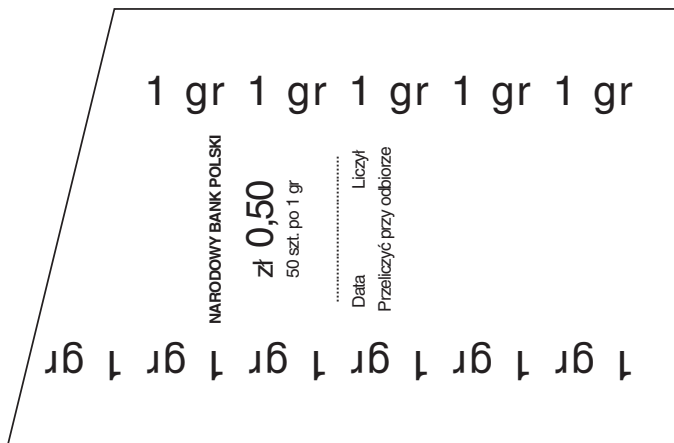
**Załącznik nr 2 do zarządzenia nr 8/98
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 15 czerwca 1998 r.
(poz. 24)**

Ilość i wartość monet w opakowaniach

Nominały monet	Liczba monet w rulonie	Liczba monet w woreczku jedn.	Wartość woreczka jedn.	Ilość woreczków jedn. w worku zbiorczym	Ilość rulonów w pakiecie	Wartość pakietu	Ilość pakietów w worku zbiorczym	Ilość monet w worku zbiorczym	Wartość worka zbiorczego
zł	szt.	szt.	zł	szt.	szt.	zł	szt.	szt.	zł
0,01	50	500	5	20	10	5	20	10.000	100
0,02	50	500	10	20	10	10	20	10.000	200
0,05	50	500	25	16	10	25	16	8.000	400
0,10	50	500	50	10	10	50	10	5.000	500
0,20	50	500	100	10	10	100	10	5.000	1.000
0,50	50	500	250	8	10	250	8	4.000	2.000
1,00	50	500	500	8	10	500	8	4.000	4.000
2,00	50	500	1.000	8	10	1.000	8	4.000	8.000
5,00	50	500	2.500	8	10	2.500	8	4.000	20.000

**Załącznik nr 3 do zarządzenia nr 8/98
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 15 czerwca 1998 r.
(poz. 24)**

Wzór papieru rulonowego do ręcznego pakowania monet

**Załącznik nr 4 do zarządzenia nr 8/98
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 15 czerwca 1998 r.
(poz. 24)**

Przywieszka do woreczka jednostkowego
monet obiegowych

NARODOWY BANK POLSKI

Oddział .....

zł 5
500 sztuk po 1 gr

.....
Data

.....
Podpis

1 gr 1 gr 1 gr

Przywieszka do worka zbiorczego
monet obiegowych

NARODOWY BANK POLSKI

Oddział .....

..... woreczków ..... pakietów

10.000 sztuk monet

po **1 gr**

Suma 100 zł

Podpisy .....

.....
Data .....

Przywieszka do woreczka jednostkowego
monet zniszczonych

NARODOWY BANK POLSKI

Oddział .....

zł .....

..... sztuk po .....

.....
Data

.....
Podpis

/// /// ///

Przywieszka do worka zbiorczego
monet zniszczonych

NARODOWY BANK POLSKI

Oddział .....

..... sztuk monet

po .....

Suma

Podpisy .....

.....
Data .....

**Załącznik nr 5 do zarządzenia nr 8/98
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 15 czerwca 1998 r.
(poz. 24)**

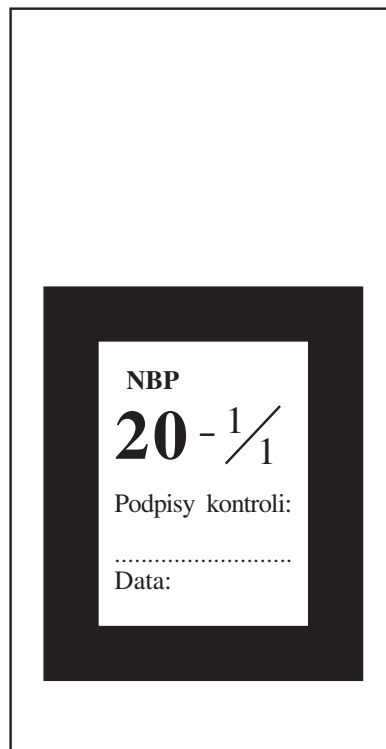
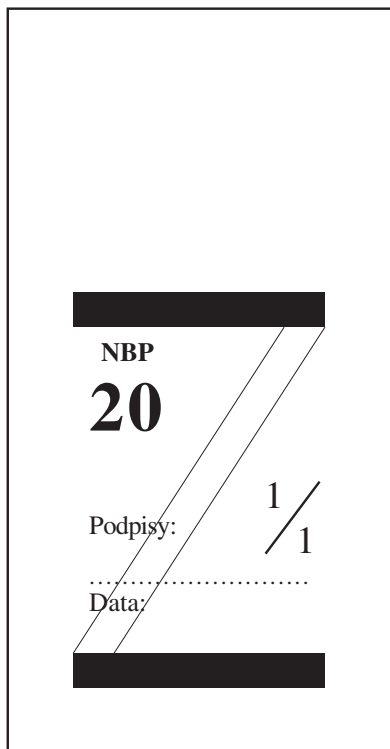
Ilość i wartość monet w opakowaniach oryginalnych

NOMINAŁ ZŁ	TOREBKA FOLIOWA (saszetka)		WOREK ZBIORCZY		
	Ilość monet szt.	Wartość zł	Ilość saszetek	Ilość monet	Wartość zł
0,01	100	1	100	10.000	100
0,02	100	2	100	10.000	200
0,05	100	5	80	8.000	400
0,10	100	10	50	5.000	500
0,20	100	20	50	5.000	1.000
0,50	100	50	40	4.000	2.000
1,00	100	100	40	4.000	4.000
2,00	100	200	40	4.000	8.000
5,00	100	500	40	4.000	20.000

Załącznik nr 6 do zarządzenia nr 8/98
Prezesa Narodowego Banku Polskiego
z dnia 15 czerwca 1998 r.
(poz. 24)

Wzory przywieszek do worków przesyłkowych banknotów zniszczonych i obiegowych

Cena prenumeraty na rok 1998 wynosi 82,5 zł.

Wpłaty na prenumeratę przyjmują:

- 1) **jednostki kolportażowe „Ruch” S.A.** właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora **do dnia 20 listopada na rok następny**. Dostawa egzemplarzy następuje w uzgodniony sposób;
- 2) od osób lub instytucji zamieszkałych lub mających siedzibę w miejscowościach, w których nie ma jednostek kolportażowych „Ruch”, wpłaty należy wносить na konto „Ruch” S.A. Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy w PBK S.A. XIII Oddział W-wa Nr 11101053-16551-2700-1-67 lub w kasach Oddziału Krajowej Dystrybucji Prasy, ul. Towarowa 28, tel. 620-10-19, czynnych codziennie od poniedziałku do piątku w godz. 8⁰⁰-14⁰⁰, jeżeli cena czasopisma w prenumeracie przewyższa kwotę 2,00-/egz. Dostawa w takim przypadku odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, tzn. „pod opaską”.

Urzędy pocztowe przyjmują przedpłaty do dnia 25 listopada na rok następny od prenumeratorów obsługiwanych przez te urzędy oraz przez doręczycieli na wsi i w miejscowościach, gdzie dostęp do urzędu pocztowego jest utrudniony.

Przedpłaty na prenumeratę przyjmują także: JARD-PRESS s.c. - Kolportaż Prasy, 00-810 Warszawa, ul. Srebrna 16, tel. 620-13-24; KOLPORTER S.A., 25-620 Kielce, ul. Kolberga 11, tel. w Warszawie 846-29-27, oraz „Unipress Warszawa” Sp. z o.o., 01-106 Warszawa, ul. Nakielska 3, tel. 36-69-21, 36-70-08.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje w terminie do dnia 31 października na rok następny, „Ruch” SA Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, tel. 620-10-19 lub 620-12-71 w. 551, konto w PBK S.A. XIII Oddział Warszawa Nr 11101053-16551-2700-1-67. Koszt prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę jest o 100% wyższy; w przypadku zlecenia dostawy drogą lotniczą koszt dostawy lotniczej w pełni pokrywa prenumeratę.

Reklamacje z powodu niedoręczenia dziennika należy składać w rejonowych Oddziałach „Ruch” S.A., w których opłacona została prenumerata, w terminie 15 dni po otrzymaniu następnego numeru.

Egzemplarze bieżące (poza prenumeratą) oraz z lat ubiegłych można nabywać na podstawie nadesłanego zamówienia w Departamencie Prawnym NBP, ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa, tel. 826-70-75 lub 653-26-78, p. 639. Wpłaty na konto NBP – Centrala, Z.U.G., ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa, Nr 10101733-99091-209-8, z zaznaczeniem: należność za Nr (rok) Dz. Urz. NBP.

Wydawca: Narodowy Bank Polski. Redakcja: Departament Prawny, 00-919 Warszawa, ul. Świętokrzyska 11/21.